

Πρώτη ματιά σε μια έκδοση βιβλίου που ...έρχεται από τα παλιά!

Μετά από 7/χρονη ... δοκιμασία και αφού πολλά εμπόδια ξεπεράστηκαν, το βιβλίο, έργο ζωής, του Φιλίππου Αναστασίου Ζυγούρη «ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΠΕΡΙ ΣΙΑΤΙΣΤΗΣ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΑΥΤΗΣ» είναι πραγματικότητα!

Η έντυπη έκδοσή του είναι θέμα μηνών, αν όχι μήνα.

Πριν λίγες μέρες έγινε η ανάρτηση της «δοκιμαστικής έκδοσής» του στο διαδίκτυο και έτσι είναι το πρώτο βιβλίο για την Ιστορία της Σιάτιστας σε ηλεκτρονική μορφή.

Η έκδοση, έντυπη και ηλεκτρονική, γίνεται με την επιμέλεια και φροντίδα της Θεοδώρας Ζωγράφου-Βώρου, φιλόλογου, και της Αικατερίνης Κων/νου Ζωγράφου, φυσικού, ύστερα από την άδεια που έδωσε η κάτοχος/ κληρονόμος των χειρογράφων του Φ. Ζυγούρη Θεολογία Ζήση Ζωγράφου, δραματοθεραπεύτρια- Επόπτρια- σύμβουλος επιχειρήσεων, δισεγγονή του συγγραφέα..

Το πρωτότυπο και καλαισθητο εξώφυλλο του βιβλίου είναι σύνθεση δυο χειρογράφων, το πρώτο του ίδιου του συγγραφέα –αποτελεί και τον τίτλο της έκδοσης- και το δεύτερο του εγγονού του, Ζήση Νικολάου Ζωγράφου- αναφέρεται στο χρονικό διάστημα συγκέντρωσης και συναρμολόγησης του υλικού από τον Φ. Ζυγούρη.

Στο οπισθόφυλλο εικονίζεται ο τριμηνιαίος έλεγχος του σχ. έτους 1882-1883 του Φ. Ζυγούρη, στον οποίο έχουν προσαρμοστεί η φωτογραφία του σε μεγάλη ηλικία και τα βιογραφικά του στοιχεία.

Καθώς ξεφυλλίζω την ηλεκτρονική έκδοση του βιβλίου σε μορφή PDF με τις 560 σελίδες συναντώ το κείμενο αφιέρωση:

Η παρούσα έκδοση χρηματοδοτήθηκε από την Αικατερίνη Κ. Ζωγράφου στη μνήμη του πατέρα της Κωνσταντίνου Ζήση Ζωγράφου, του θείου της Νικολάου Ζήση Ζωγράφου και του εξαδέλφου της Ζήση Νικολάου Ζωγράφου και προσφέρεται δωρεάν.

Στη συνέχεια συναντώ τον **Πρόλογο** και την **Εισαγωγή της επιμελήτριας** ιδιαίτερα κατατοπιστική στο μέρος που αναφέρεται στην **ταυτότητα – φυσιογνωμία** της συγγραφέας του Φιλίππου Ζυγούρη και νομίζω πως είναι σκόπιμο να προηγηθεί στην ανάγνωσή μας.

Και στη συνέχεια τα ψηφιοποιημένα χειρόγραφα του συγγραφέα, το όλο έργο του Ζυγούρη, που αποτελείται από 7 μέρη. Χαρακτηριστικά στην **εισαγωγή** σημειώνεται:

«..Διαβάζοντας τους τίτλους των κεφαλαίων της συγγραφής του βλέπουμε και τους άξονες πάνω στους οποίους κινήθηκε αυτή: ιστορία, λαογραφία, εκκλησιαστική κατάσταση, εκπαίδευση και ιδιαίτερα τα πρόσωπα που ενεργήτησαν την πόλη, που την τίμησαν με το έργο τους, που διακρίθηκαν στις παροικίες, που πήραν μέρος στους αγώνες για

την ελευθερία, η οικονομική και κοινωνική ζωή της Σιάτιστας στα χρόνια του συγγραφέα.»

Στο σημείο αυτό πρέπει να σταθώ στο πλήθος των υποσημειώσεων που πρόσθεσαν οι επιμελήτριες. Όπως οι ίδιες σημειώνουν, και έτσι είναι, ήταν αναγκαίο συμπλήρωμα σε ένα έργο που έχει γραφεί 60 και πάνω χρόνια πριν και με αυτές γίνεται η αποκατάσταση κάποιων σημείων της αφήγησης, κύρια όμως η επικαιροποίηση της όλης συγγραφής.

Το βιβλίο συμπληρώνεται με Παράρτημα, βιβλιογραφία, αυτοσχέδιους χάρτες, και 16/ σέλιδο με έγχρωμες εικόνες σχετικές με το κείμενο, συγγραφή /επιλογή των επιμελητριών.

Από τις σελίδες του αναδύονται λόγιοι, δάσκαλοι, κληρικοί, ευεργέτες, αγωνιστές, προσωπικότητες και απλοί άνθρωποι, τοπωνύμια της Σιάτιστας και της περιοχής της, για τα οποία κάνει μια πρώτη προσπάθεια ετυμολόγησής τους. Επαγγέλματα που μαράζωσαν που έσβησαν περιγράφονται. Καταγράφονται με λεπτομέρειες παραστατικότερα ήθη και έθιμα με τα ανάλογα άσματα, γιορτές και τρόποι διασκέδασης, χοροί, παιχνίδια, συνήθειες, ασχολίες, πανηγύρια κ.λπ..

Χαρακτηριστικές εκφράσεις του λαού δικαιολογούνται.

Πλημμυρίζουν με έντονα συναισθήματα πατριωτικού ενθουσιασμού κι έξαρση οι σελίδες του, όταν αναφέρεται σε αιώνιες αξίες, όπως πατρίδα, ελευθερία, πολιτισμός, παιδεία κ.λπ..

Εθνικοί εργάτες ήρωες, ιστορικές μέρες και εποχές, ευεργέτες, γνωστοί και άγνωστοι, και διαθέσιμες προσφορές ευγενικών γενναιόδωρων ψυχών σε δύσκολους καιρούς, παλιούς και τωρινούς, για την πόλη και τους συμπατριώτες τους καλύπτουν μεγάλο μέρος της συγγραφής.

Εκπαίδευση, στοιχειώδης και μέση, και δημοσιογραφία αποτελούν κεφάλαια του βιβλίου.

Ξεχωριστό κεφάλαιο αποτελεί η εκκλησιαστική κατάσταση της Σιάτιστας με σύντομα βιογραφικά μητροπολιτών, από όπου αναδύεται έντονα η συμβολή τους στους εθνικούς και εκπαιδευτικούς στόχους.

Γράφει σε μια εποχή που δεν υπήρχαν τα σημερινά μέσα της ιστορικής έρευνας των πηγών, αλλά με μόνα εφόδια τα βιβλία της προσωπικής του βιβλιοθήκης, τα βιβλία που υπήρχαν στην εποχή του στη Μανούσεια Βιβλιοθήκη, και κύρια με το ότι

«...Έζησε σε μια πολυτάραχη για την πόλη μας εποχή, με γεγονότα εκκλησιαστικά και εκπαιδευτικά σημαντικά, με το Μακεδονικό Αγώνα και την απελευθέρωσή μας και δεν ήταν έξω από αυτά, μετείχε ενεργά και ένιωσε ότι έπρεπε να καταθέσει τη μαρτυρία του. Ο Παύλος Μελάς στο σπίτι του Φ. Ζυγούρη συνάντησε μέλη της Μακεδονικής Άμυνας Σιάτιστας

και η αναφορά του συγγραφέα σ' αυτό το γεγονός, ένα κείμενο ιδιαίτερα συγκινητικό, είναι πολύτιμη ιστορική μαρτυρία. Με το γιατρό Μεταξά (από το Κέντρο Κοζάνης) είχε επίσημη αλληλογραφία και από αυτήν προκύπτουν σημαντικές πληροφορίες για τον Αγώνα.

Στο στενό φιλικό κύκλο του ανήκε ο Λεωνίδας Παπαπαύλου. Ο Γεώργιος Σφήκας ήταν αδελφός της πεθεράς της κόρης του Θεολογίας. Η δράση αυτών των δυο ηρώων εκπαιδευτικών και η θυσία τους δεν ήταν κάτι μακρινό και ξένο για το Φ. Ζυγούρη. Το μαρτύριό τους τον συντάραξε και το κατέθεσε στην Ιστορία.

Είχε συγγενικούς δεσμούς, από την πλευρά της μητέρας του, με την παλιά οικογένεια Χατζημιχαήλ και έτσι είχε πρόσβαση στα σημαντικά αρχεία της, που αναφέρονται στους Σιατιστινούς των παροικιών.

Στην εκπαιδευτική του σταδιοδρομία είχε συνάδελφο τον Αθανάσιο Αργυριάδη και οι πληροφορίες του γι' αυτόν είναι σημαντικές.

Το ιστορικό υλικό που συγκέντρωνε από όλες αυτές τις πηγές ο Φ. Ζυγούρης ήταν πλούσιο και ενδιαφέρον και ανήκε στην πόλη, στην Ιστορία της, και σ' αυτήν έπρεπε να το δώσει και το ιστόρησε με παλμό και με συναισθηματική συμμετοχή.» όπως σημειώνει η επιμελήτρια του έργου στην **εισαγωγή**.

Ο εκπαιδευτικός, ο δάσκαλος Ζυγούρης, κι όχι ο ιστορικός Ακαδημαϊκός απευθύνεται στον πολύ κόσμο, σε ανθρώπους όλων των ηλικιών και όλων των βαθμίδων μόρφωσης .

Η γραφή του έχει τη γοητεία του παραμυθιού για μεγάλους και την αλήθεια της ζωής των σιατιστινών στον τόπο τους, αλλά και στην ξένη.

Το κείμενο, ευχάριστο, δεν κουράζει ,κυλάει άνετα, προκαλεί ενδιαφέρον και προβληματισμό.

Δεν υπάρχει τομέας στον οποίο να μην αναφέρθηκε ο Φίλιππος Ζυγούρης με κίνητρο την αγάπη και την έγνοια για τον τόπο του.

Ευελπιστώ ότι με τα ποικίλα θέματα που πραγματεύεται θα γίνει αντικείμενο μελέτης, συζήτησης και προβληματισμού – κι όχι αντικείμενο κάποιας βιβλιοθήκης.

Ευελπιστώ ότι θα γίνει αφορμή ο κάθε σιατιστινός να θυμηθεί τις ρίζες του και το παρελθόν αυτής της πόλης κι ανάλογα να κατευθύνει την πορεία της στο μέλλον.

Ας το διαβάσουμε, για να θυμηθούμε οι παλιότεροι, να γνωρίσουμε οι σύγχρονοι/νεότεροι σε ποια πόλη μάς έλαχε να γεννηθούμε, να κατοικούμε, από ποια πόλη καταγόμαστε, να συνειδητοποιήσουμε το χρέος μας απέναντι σ' αυτήν την πόλη που τη λένε ΣΙΑΤΙΣΤΑ

Αλλά και να αντλήσουμε ελπίδα και πίστη στις δυνάμεις μας για να αντιμετωπίσουμε τις δυσκολίες της χρονικής συγκυρίας.

Δικαιολογημένος ο έπαινος στις αδελφές Ζωγράφου που διέθεσαν πολύτιμο χρόνο της ζωής τους, ανέσυραν από την αφάνεια και έφεραν

στη δημοσιότητα τα χειρόγραφα του Φιλίππου Ζυγούρη, τα οποία με προσήκοντα σεβασμό ο εγγονός του αλησμόνητος Ζήσης Νικολάου Ζωγράφος και η αξιότιμη σύζυγός του κ. Άννα Ζωγράφου διεφύλαξαν ως κόρην οφθαλμού και παρέδωσαν στους σιατιστινούς σημαντικά ιστορικά στοιχεία της πόλης τους, που αλλιώς θα έμεναν άγνωστα ή θα έσβηναν στο πέρασμα του χρόνου.

Οι ψυχές των αείμνηστων Φιλίππου Αναστασίου Ζυγούρη και Ζήση Νικολάου Ζωγράφου και της αδερφής του, της Λόλας Ζωγράφου, θα νιώθουν δικαίωση εκεί όπου αναπαύονται εν ειρήνη, αφού η επιθυμία τους εν ζωή γίνεται πραγματικότητα, έστω και μετά θάνατον.

Στις επιμελήτριες του έργου εύχομαι πάντα δημιουργίες και πνευματικές προσφορές!

Ναούμα Ταχμιντζή
Φιλολόγος